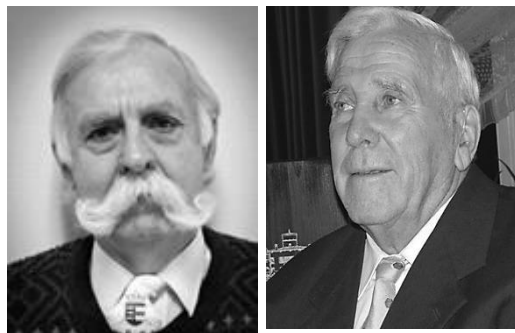

Torparkontrakt 1893 Erik Österberg

Av David Lundin och Roland Thors

David Lundin och Roland Thors tillhör I 21 Kamratförening och båda har medverkat i publicering av kamratförenings arbeten.

Bakgrund

Sågkarlen Erik Nilsson-Österberg född i Remsle 1839 arbetade på Sollefteå Bruk. Han avlider på Kärnmyratorpet 1905

Mellan 1875 – 1886 hette området Fredsborg i Tjärnmyran låg troligtvis väster om det så kallade Åmynnet. Efter 1886 benämnes området Tjärnmyran

1872 flyttade Erik Österberg med sin familj till Fredsborg och blev torpare
Här föds sonen Edvard född 1886 som flyttar till Långsele 1909
Hustrun Sara Brita Flodin flyttar 1912 till Bruket Bruksmon

Mer om sonen Edward finns på i I 21 Kamratförenings hemsida www.i21kf.se ”Från kolare till skjutfält”

Karta från 1900

KONTRAKT

Till torpare på torpet Kärnmyratorpet under Sollefteå Bruk antager härmed Graningeverkens Aktiebolag på följande villkor: Torparen Erik. Österberg.

§1

Torpet tillträdes den 1 Maj 1894 och innehavs till laga uppsägning sker, då torparen skall därifrån avflytta efter åtnjutande av fardag.

Från Aktiebolagets sida kommer uppsägning ej att ske, utan torparen får framgent innehava torpet därest han väl fullgör sina skyldigheter och ingår på de förändrade arrendevillkor, hvilka Aktiebolaget kan finna nödvändigt att föreskriva.

§2

I arrende för torpet utgöres 160 mansdagsverken, 25 kr arrende per år.

Alla dessa dagsverken lämnas mot ersättning av 90 öre per varje.

Alla dagsverken utgöras på torparens egen kost, och är torparen skyldig att fullgöra dem med fullt arbetsdugligt folk och således ej genom minderåriga eller till en del arbeten oduglige personer.

Försummar torparen, utan giltigt skäl, att fullgöra denna dagsverksskyldighet, är han skyldig att betala det försummade dagsverkets värde med 1kr 50 öre för sommar och 1kr 20 öre för vinterdagsverken

Och har Österberg rättighet utgöra över inte med dagverksmängden utöver dagsverksskyldigheten.

§3

Torparen skall, utan avdrag på arrendeavgiften, ansvara för alla ordinarie och extra utlagor, besvär och arbeten, av vad namn och beskaffenhet de må, vilka under arrendetiden skola betalas eller utgå.

§4

Torparen är skyldig att hava torpets åbyggnad i Aktiebolagets namn försäkrad i Länets brandstodsbolag samt att hålla erforderlig brandredskap och ansvara för brandstodsavgiftens ordentliga erläggande.

Timar brandskada, äger Aktiebolaget rätt att uppbära brandskadeersättningen, som därefter till torparen utbetalas i den mån skadan av honom avhjälpes, därvid dock skäligt avdrag göres för det virke, torparen erhåller från Aktiebolagets skog.

§5

Torparen skall väl bruka och hävda torpet, alla åbyggnader väl underhålla och vid behov med nya ersätta samt vid torpets avträdande lämna allt i fullgott skick eller ersätta bristen. Torpet mottages efter den nya, som Aktiebolaget låter hålla.

§6

Efter anvisning får torparen från Aktiebolagets skog hämta sitt behov av virke till vedbrand, husunderhåll och stängsel.

Skogen får av torparens kreatur betas, dock ej av getter efter 1896. Torparen är skyldig att i händelse av skogseld genast därom underrätta Aktiebolagets närmast boende ombud och att göra allt vad i hans förmåga står för hastig släckning göras. Därest torparen utan lov fäller växande skog, vare sig å skogsmark, inhägnad åker, slätter eller beteshage, betraktas sådant som skogsåverkan. Utan särskilt tillstånd har torparen ej rättighet att genom flyttning av stängsel utvidga området för åkern, ången eller beteshagarna, ej heller att nybygga hus.

§7

Bolaget förbehåller sig rätten till jakt och fiske på torpets område.

§8

Torparen, vilken skälv skall bo på och bruka torpet, äger icke rätt att utan Aktiebolagets förut givna tillstånd detta kontrakt på någon annan överlåta eller torpet eller någon del därav åt annan till brukning eller bostad upplåta.

§9

Då arrendetiden efter uppsägning, är tilländalupen, skall torparen på bestämd tid från torpet avflytta. Af detta kontrakt äro tvenne lika lydande exemplar upprättade.

Sollefteå Bruk 29 december 1893

för Graningeverkens Aktiebolag

Edward Laurell (otydlig namnteckning).

Motstående kontrakt antagas och förbinder jag mig att detsamma till alla delar fullfölja.

E. Österberg Torpare

Närvarande vittnen

(Oläsliga underskrifter)

Observera att allt på den här sektionen är renskrivet från ett handskrivet manuskript med särdeles dålig handstil. Därför är det så många luckor.

Troligtvis var det en enkelstuga som avses. Beskrivningen i besiktningen verkar överensstämma Denna modell var allmänt använd sedan 1700-talet men med förbättringar bland annat fönster i övre våningen

*Den ursprungliga bilden finns ej
Foto från Wikipedia*

År 189? (kan vara en 2:a eller en 8?) den 12 Oktober förrättades av undertecknade nämndeman, på anmodan av Sollefteå Bruk, syn å nämnda bruk tillhöriga torp i Tjärnmyran, som brukas av torparen Erik Österberg. Vid synen voro närvarande ovannämnda Österberg och för Sollefteå Bruk förvaltaren Joh. Johansson. Förrättningen företogs utan ledning av någon föregående syn och fortgick i följande ordning:

Åbyggnader:

Mangårdsbyggning, ny, uppförd av torparen med virke från brukets skog, 9,50 meter lång, 6,25 meter bred, 4 meter hög på stenfot och under språntar (svårläst, osäker på ordet), indelat i kök med järnspis, kammare med (svårläst igen) och förstuga. Allt in(?resten oläsbart) omålat. Byggnaden, som behöver rödmålas utvändigt, är i gott stånd och försedd med 5 fönster. Vindsfönster saknas.

Bagarstuga: Förfallen.

Ladugård och stall med port, 9,50 meter långt, 6,24 meter bred, 2,34 hög, under tak av (bukar? Vet ej vad som menas), gammal och förfallen.

Hölada intill ladugården, 8,90 meter lång, 7,72 meter bred, under brädtak, gammal men användbar.

Avträde i gott skick.

Tröskarloge, uppförd av Österberg, 9,20 meter lång och lika bred, 3,27 meter hög, i gott stånd och under spåntak.

Höhässjor (oläsligt vilka hässjor), 3 vedlängder i gott stånd.

Hägnader i försvarligt skick.

Åkern

Som enligt kommissionslandtmätaren Otto Gislénss år 1897 beskaddad uppmätning, innehåller 4 har 70 ar, är försvarligt hässjor ___ (går inte läsa).

Å torpet vinterföddes under vanliga foderår 1 häst, 2 kor och 4 småkreatur. Den med synen missnöjda äger att, enligt Kungl. Förordningens av den 6 februari 1849, anföra besvär vid Sollefteå häradshus inom 3 månader sedan synen blivit ___ (oläsligt igen) delgiven.

I annat fall varde synen gällande.

Sålunda synat, som ovan.

H Sahlén (resten av underteckningarna är oläsliga)

Att jag denna dag mottagit ett lika lydande dokument erkännes

Sollefteå den 5 Maj 1900.

E Österberg

Egenhändig namnteckning bevittna

(obegriplig underteckning)